

Alla människor utvecklar bruna (pimenterade) fläckar på huden.

En pigmenterad förändring kallas ofta för "födelsemärke" eller "leverfläck" men läkare kallar dem nevus (plural nevi). Nevi kan vara släta eller upphöjda. Enstaka är medfödda men vanligen framträder de i barnåren eller senare, även upp i tidig vuxen ålder. Att få nya nevi är mindre vanligt efter 50-års ålder. Det finns också andra sorters pigmenterade fläckar som uppstår på kroppen, som inte är nevi. Hos vuxna kan ålders- eller solrelaterade bruna hudförändringar tillkomma, varav de allra flesta är godartade. Vanliga inom den godartade gruppen är seborrhoiska keratoser, i folkmun kallade "åldersvårter" eller "mjällvårter". De kan vara gulbruna till svarta, matta eller skrovliga på ytan. Dessa skavs ibland av men nybildas ofta. På solexponerade hudtytor såsom i ansikte samt över bröst- och skulderpartiet kan släta, enfärgade pigmentfläckar som kallas lentigo solaris ("solfläckar") uppkomma. De kan vara upp till cm-stora och tyder på flitig solexponering eller att man bränt sig upprepade gånger. Om de förändras bör man visa dem för en läkare. Barn har praktiskt taget aldrig elakartade pigmentförändringar (melanom), men risken finns hos tonåringar och vuxna. Ökad risk för melanom gäller särskilt personer som är ljushyade, om man haft hudcancer tidigare, om man har många och/eller stora nevi eller om melanom finns i släkten. Solexponering och användandet av solarium har också stor (negativ) betydelse. Melanom kan uppstå i ett nevus, men vanligast är att det uppkommer som en ny och avvikande pigmentförändring.

Hur ser man då att en brun fläck kan vara farlig?

Denna vägledning är en hjälp i bedömningen.

Var uppmärksam på hudförändringar som:

- Ändrar färg eller har flera färger
- Ändrar form och/eller är asymmetrisk
- Tillväxer
- Är nytillkommen och skiljer sig från dina andra hudförändringar

Om du är över 50 år bör du vara extra uppmärksam på eventuella nytillkomna pigmentförändringar.

Är du osäker, fråga alltid din läkare.

Egenkontroll: Det är viktigt att du regelbundet ser över din hud. Lär dig att känna igen färg, form och storlek på dina pigmentförändringar. En hudförändring som ändrar utseende, växer, blir mörkare, tappar färg eller utvecklar oregelbundna kanter bör undersökas av läkare. Upptäcker du en ny hudförändring som inte liknar dina andra ("**en ful ankunge**") bör även den undersökas.

Denna folder är framställd av

© 2025 Svenska Sällskapet för Dermatologisk Kirurgi och Onkologi
inom Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi.
MSD har stått för tryckkostnader och layout, men har inte påverkat det medicinska innehållet.

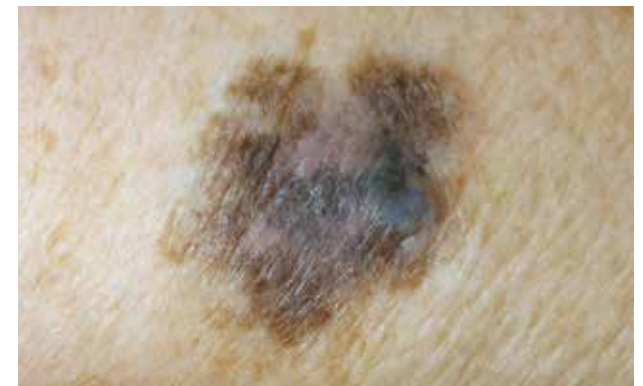
Bildmaterialet är från

hudklinikerna vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset,
Skaraborgs sjukhus, Skånes universitetssjukhus
och Helsingborgs lasarett.

Bruna fläckar är vanliga!

När är de farliga?

En vägledning vid självbedömning

SDKO

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR DERMATOLOGI OCH VENEREOLOGI
SWEDISH SOCIETY FOR DERMATOLOGY AND VENEREOLOGY
SE-NON-00152 sept 2025

© 2025 Svenska Sällskapet för Dermatologisk Kirurgi och Onkologi
inom Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi.

Godartade förändringar

Godartat nevus

Färg Ljusbrun, jämn.

Form Jämn och symmetrisk. Slät yta.

Storlek 4 mm.

Godartat nevus

Färg Ljusbrun, relativt jämn.

Form Jämn och symmetrisk. Lätt upphöjd i mitten.

Storlek 4 mm.

Godartade nevi

Färg Ljusbruna till hudfärgade.

Form Jämna och symmetriska. Upphöjda och mjuka.

Storlek 3–5 mm.

Andra godartade pigmenterade förändringar

Seborrhoisk keratos

Färg Mörkbrun.

Form Välvavgränsad med upphöjd, fetaktig och skrovlig yta.

Storlek 14 mm. Oförändrad.

Seborrhoisk keratos

Färg Ljusbrun-gråaktig

Form Välvavgränsad med upphöjd, skrovlig och vårtliknande yta.

Storlek 10 mm. Oförändrad.

Lentigo solaris

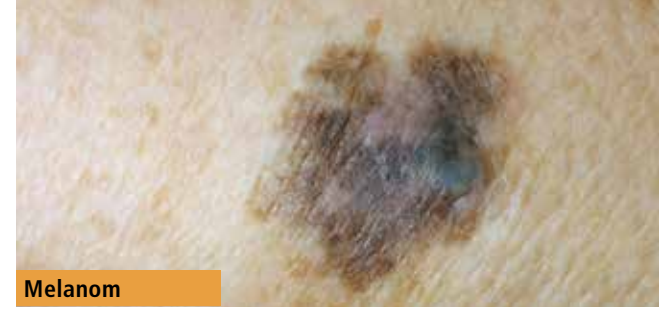
Färg Ljusbruna.

Form Flera runda eller ovala fläckar med diffusa kanter och slät yta.

Storlek 5–20 mm. Oförändrad.

Denna typ av pigmentförändring uppstår på solexponerade hudpartier och bör undersökas av din läkare om den blir mörkare över tid.

Elakartade förändringar

Melanom

Färger Ljust och mörkt brun, rosa, blågrå.

Form Oregelbunden.

Storlek 15 mm. Tillväxande.

Melanom

Färg Blåsvart.

Form Oregelbunden.

Storlek 11 mm. Tillväxande.

Melanom

Färger Brun, svart, rosa, röd, blå.

Form Oregelbunden.

Storlek 10 mm. Tillväxande.